



Associate degree en internationalisering nieuwe stijl

Een voorstel richting OCW, Nuffic, RAC's, MBO- en HBO-instellingen...

- **Het combineren van mbo-4 en Ad in een doorlopende leerlijn, met inbreng van het doen van een semester in het buitenland...**
 - **Maar dan na het behalen van mbo-4...**
 - **Gekoppeld aan een werkend-leren-traject...**
- **Met gebruikmaking van bedrijven in Nederland en in het buitenland...**
 - **Aan de hand van een project, te gebruiken voor mbo-4 en Ad...**
- **Kansen voor regionale samenwerking tussen mbo, hbo en werkveld...**
 - **Een flexibele route, maar wel een nieuwe vorm... kan dat wel?**

Zoals in eerdere PamflAd's is aangegeven, is het handig om met de invoering van de Ad als opleiding te bezien waar zich nieuwe kansen voordoen. Kansen op andere leerarrangementen, flexibele routes, minder uitvallers en andere zaken die voordien lastiger te realiseren waren.

Een van die kansen is om te gaan werken aan een vorm van internationalisering, over de grenzen van het mbo en hbo heen. Hier een toelichting op het voorstel – zodat er op de juiste plekken verder over kan worden gesproken.

Huidige situatie: internationalisering binnen een opleiding

Internationalisering richt zich al heel lang op het behalen van een aantal studiepunten in het buitenland, direct in te brengen bij de studie in Nederland. Veel opleidingen doen hieraan mee, op een of andere manier. Elke hogeschool heeft wel een 'bureau internationalisering', om alles te regelen en permanent opleidingen resp. studenten bij te staan.

Maar het kost veel tijd, energie, menskracht en dus ook behoorlijk wat geld. Daarnaast hebben de opleidingen te maken met het borgen van de 'study abroad' als het gaat om niveau, kwaliteit en inhoud. Het betreft het garanderen dat de behaalde punten en competenties door de examencommissie mogen worden omgezet in studiepunten voor de Nederlandse opleiding. Daarbij moet ook de ontvangende instelling in het buitenland weten of de student al over voldoende kennis beschikt om de afgesproken onderdelen aldaar te kunnen doen.

Er moeten hele netwerken voor worden opgezet. Mensen reizen heen en weer om afspraken te maken, ook als het gaat om de begeleiding in het buitenland. Er worden veel convenanten getekend, rapporten opgesteld, en verslagen geschreven en dus ook gelezen. De controle vraagt eveneens veel aandacht, om te voorkomen dat een student in het buitenland 'de kantjes er vanaf loopt' of dat de partner-instelling 'er met de pet naar gooit'.

Er liggen allerlei risico's op de loer voor de student. Er kan vertraging optreden. Studiepunten kunnen mogelijk niet worden toegekend omdat er 'aldaar' wat mis is gegaan. Ook kunnen de persoonlijke kosten hoog zijn, met alle gevolgen van dien.

Internationaal gaan: als student of kan het ook anders?

Kortom, internationalisering vraagt nogal wat. Het belangrijkste is dat de buitenlandse studie-eenheden op het juiste moment, binnen de goede context en op basis van de gemaakte afspraken *als onderdeel van* de studie kunnen worden gedaan. Dat past bij de doelstelling van ons land, losweg geformuleerd als dat 'elke student de kans moet krijgen om buitenlandse studie-ervaring op te doen'. Dus 'als student', als onderdeel van de reguliere opleiding.

De vraag is nu of het ook anders kan, met gebruikmaking van een andere opzet, met wellicht minder risico's en ingebed in een structuur waarbij alles goedkoper kan – en mogelijk dus meer jongeren buitenlandse ervaring kunnen opdoen.

Hieronder een voorstel waarbij mbo-4 bij de opzet wordt betrokken, met de Associate degree als vervolgopleiding, en een eigen status derhalve als aangrijpingspunt.

Internationalisering na het behalen van het diploma – onderdeel van de volgende stap

De kern van het voorstel is dat de buitenlandse ervaring, het verwerven van credits bij een buitenlandse instelling, direct *na* het behalen van een formeel diploma plaatsvindt. Dat heeft een groot aantal voordelen ten opzichte van hetgeen hierboven is geschetst. Uiteraard kunnen er nadelen zijn bijvoorbeeld als het gaat om de planning, maar de 'winst' lijkt toch substantieel te zijn.

Belangrijke nieuwe punten zijn dat de betreffende persoon voor het behalen van het (Nederlandse) diploma niet afhankelijk is van het slagen van dit buitenlandse avontuur, en dat de ontvangende instelling in het buitenland zeker is van een bepaald kennisniveau van de betrokkene nl. het niveau dat behoort bij de Nederlandse opleiding waarvan het diploma reeds is verworven.

We geven hier een plan van aanpak in het geval van een mbo-4-student die vervolgens een Ad-opleiding wil gaan volgen – vooral ook binnen een inhoudelijk doorlopende leerlijn. Tevens kan het onderbrengen van het gehele arrangement in een regionale aanpak, bijvoorbeeld binnen een zgn. Regionaal Associate College (RAC), in het voordeel van de student uitpakken. Het gebruik van een duale Ad-opleiding kan eveneens zeer handig zijn.

Maar dit zijn echter geen keiharde voorwaarden, in die zin dat er vervolgens geen mogelijkheid is.

Partners

De aanpak is gebaseerd op de samenwerking tussen mbo en hbo, en met het (regionale) werkveld aan de Nederlandse kant. Aan de buitenlandse kant hebben we te maken met de partner-onderwijsinstelling die een licentie bezit voor een opleiding op niveau 5 (bij voorkeur) dan wel niveau 6, alsmede een werkgever of organisatie die samenwerkt met een werkgever aan Nederlandse kant.

Hoe werkt het...

Het traject waarin de buitenlandse studie is ingebed, kent de volgende fases.

Fase 1

Er wordt voorafgaande aan het laatste jaar van de mbo-4-opleiding vastgesteld dat de student naar een Ad-opleiding wil en kan gaan, en de mogelijkheid krijgt om aan dit traject mee te doen. Er wordt met deze student een simpele 'raam-overeenkomst' gesloten.

Fase 2

Er wordt door de mbo- en hbo-instelling met de student bekeken waar de beroepspraktijkvorming (BPV) kan worden gedaan in het laatste mbo-jaar. De betrokken werkgever werkt ook samen met de Ad-opleiding en is bereid de mbo-student een werkplek te bieden met het oog op de Ad-studie na mbo-4. Tevens beschikt deze werkgever over contacten in regio's van het beoogde buitenland voor de student. Het gaat daarbij om collega-werkgevers die bereid zijn hieraan mee te werken, en bovendien ervaring hebben met samenwerking met instellingen aldaar voor hoger onderwijs.

Fase 3

In overleg met deze partijen wordt gezocht naar de meest geschikte werkgever in het buitenland alwaar de student aan de slag kan gaan. Vervolgens wordt overleg gevoerd met de beoogde buitenlandse instelling en deze werkgever over de organisatorische zaken.

Fase 4

Op basis van de gemaakte afspraken en mogelijkheden wordt een opdracht geformuleerd voor de mbo-student, uit voeren binnen de BPV, met een onderzoekscomponent. Het doel is om dit te doen voor het Nederlandse bedrijf, om zaken te onderzoeken met het oog op het uitvoeren van een opdracht na de studie - in het buitenland voor de partner-werkgever aldaar. Hiervoor wordt een overeenkomst gesloten, met afspraken over begeleiding, kwaliteitsbewaking, kosten e.d.

Fase 5

De mbo-4-student voert de afgesproken opdracht uit binnen de BPV en brengt het eindrapport in bij het mbo-examen. Het rapport wordt ook ingeleverd bij de betrokken bedrijven, de hbo-instelling en de instelling in het buitenland.

Fase 6

Op basis van het convenant schrijft de betrokkene zich in voor de buitenlandse instelling voor het eerste semester. Bij voorkeur gebeurt dit in een duale vorm zoals een 'apprenticeship', om werken en leren mogelijk te maken. De student volgt daar een aantal basisvakken van een niveau-5- of -6 opleiding, en voert tevens het project uit voor het buitenlandse bedrijf, onder supervisie daarvan. De beoordeling van het eindrapport gebeurt door de buitenlandse instelling, onder raadpleging van de hbo-instelling in Nederland.

Fase 7

Na het buitenlandse semester keert de student terug naar Nederland. Hij treedt op basis van een tijdelijk contract voor een semester in dienst van het bedrijf alhier, om op basis van het project in beide landen werkzaamheden te verrichten resp. zaken uit te werken.

Fase 8

Na dit 'tussenjaar' schrijft hij zich in bij de hogeschool om daar de Ad-opleiding te gaan volgen. De behaalde 'credits' in het buitenland worden ingebracht bij de opleiding. Het project kan eventueel ook de basis zijn voor de praktijkcomponent en/of de afstudeeropdracht voor de Ad.

Fase 9

De Ad-opleiding wordt gevolgd.

Financiering

De kosten voor het gehele traject kunnen als volgt worden bestreden:

- Reguliere bekostiging mbo (laatste jaar mbo)
- Bijdragen vanuit de bedrijven (laatste jaar mbo – semester buitenland – semester werken)
- Reguliere bekostiging Ad-opleiding.

En dan kan mogelijk ook het volgende worden geregeld:

- Bijdrage bij het fonds Erasmus-pro (Europa)
- Wonen in het buitenland bij een werknemer van het bedrijf aldaar.

En wellicht:

- Bekostiging uit fondsen zoals O&O
- Aanvullend fonds van de overheid, gericht op economische stimulering.

Inschrijfgeld buitenland

Er wordt uitgegaan van wederkerigheid, dus dat de inschrijvingen in beide landen met gesloten beurzen geschieden.